

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/179/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8514202288
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8514202288.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členiek senátu JUDr. Antónii Kandravej a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zastúpený Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421 proti žalovanému: N. I., bytom R. XX, právne zastúpený JUDr. Rastislavom Stašákom, advokátom so sídlom v Starej Ľubovni, 17.novembra 14, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, so sídlom Šafárikovo nám. 7, Bratislava, IČO: 42 362962, právne zastúpeného JUDr. Bohdaom Jakubisom, advokátom, Dobrovičova 13, Bratislava, o zaplatenie 1 105,01 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 15. 06. 2016, č. k. 2C/105/2014-167 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok okrem výroku o čiastočnom zastavení konania.

Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Z a s t a v u j e konanie v časti zaplatenia zmenkového úroku v rozsahu nad 0,06 % denne.

II. Vo zvyšnej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobca je p o v i n n ý zaplatiť žalovanému trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 349,22 eur ma účet právneho zástupcu žalovaného JUDr. Rastislava Stašáka, advokátom, so sídlom 17. novembra 14, Stará Ľubovňa všetko v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalobca je p o v i n n ý zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 138,90 eur ma účet právneho zástupcu vedľajšieho účastníka JUDr. Bohdana Jakubisa, advokáta, so sídlom Dobrovičova 13, Bratislava, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku“.

2. Rozhodnutie odôvodnil zistením, že právny predchodca žalobcu POHOTOVOSTĚ, s. r. o. ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzavreli dňa 21. 09. 2010 zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver 500 Eur. Žalovaný ako dlžník sa v zmluve zaviazal zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o poplatok 484 Eur, t. j. spolu sumu 984 Eur v 12.mesačných splátkach po 82 Eur počnúc dňom 17. 10. 2010. Exekučným titulom v konaní sp. zn. 4Er/586/2012 bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a. s. sp. zn. SR XXXXX/

XX zo dňa 21. 10. 2011, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť pôvodnému veriteľovi spoločnosti POHOTOVOSTĚ s. r. o. istinu 1 105,01 Eur, zmenkový úrok 0,25 % denne z tejto sumy od 03. 04. 2011 do zaplataenia, úrok vo výške 6 % ročne zo sumy 1 105,01 Eur od 04. 05. 2011 do zaplataenia a trovy rozhodcovského konania vo výške 314,04 Eur. V odôvodnení rozhodcovského rozsudku sa uvádza, že medzi účastníkmi konania vznikol zmenkový záväzkový vzťah na základe zmenky v súlade s dohodou o vyplnení zmenky, ktorá je právnym titulom uplatneného nároku.

3. Žalobca si v tomto konaní uplatnil nárok zo zmenky a nie z pohľadávky. Ním predložená zmenka obsahuje označenie, že ide o zmenku, je vyjadrená v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná, je v nej uvedený bezpodmienečný sľub zaplatiť konkrétnu peňažnú sumu, údaj zročnosti, miesto, kde sa má plniť a tiež meno, resp. na rad koho sa má platiť. Taktiež obsahuje dátum, miesto a podpis vystaviteľa. Zmenka spĺňa formálne náležitosti zmenky podľa ust. § 75 zákona č. 191/1950 Zb. zmenkový a šekový zákon. Zmenka predložená žalobcom bola vyplnená na základe dohody o vyplnení zmenky (č. I 13 všeobecných podmienok).

4. Vzniku zmenkového vzťahu medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným tak predchádzalo uzatvorenie tzv. zmenkovej zmluvy t.j. Dohody o vyplnení zmenky, ktorá je súčasťou Všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Dohoda o vyplnení zmenky je uvedená v článku 13 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Je súčasťou dlhého textu, ktorý je vyhotovený drobným a nahusteným písmom. Ide o pomerne dlhý text obsahujúci množstvo odbornej právnej terminológie. Spotrebiteľ má tak objektívne iba veľmi nejasnú predstavu o obsahu zmluvných podmienok a to nielen vzhľadom na drobné a nahustené písmo, akým sú napísané, ale aj pre komplikovanú slovnú formuláciu a množstvo zmluvných dojednaní, ktorých obsah spotrebiteľ nie je ani schopný v krátkom čase pochopiť a zvážiť. Súd má za to, že bežný spotrebiteľ ani nevie vyhodnotiť riziko, ktoré pre neho znamená podpísanie takejto Dohody o vyplnení zmenky, ktorá je súčasťou Všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Vzhľadom na uvedené Dohodu o vyplnení zmenky nemožno považovať za individuálne dojednanie, pretože aj keď žalovaný by mal možnosť oboznámiť sa s ňou pred podpisom zmluvy, nemohol ovplyvniť jej obsah. Zo strany žalobcu v konaní nebol preukázaný opak. Uvedená Dohoda o vyplnení zmenky pritom spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a to pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenie bez posudzovania náležitosti zmluvy o úvere v zmysle spotrebiteľských predpisov. Dohoda o vyplnení zmenky je tak poukazujúca na ustanovenie § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka, neplatná.

5. Súd ďalej poukázal aj na rozpor konania právneho predchodcu žalobcu s platnými právnymi predpismi, keď predmetnú zmluvu o úvere zabezpečil zmenkou vyplnenou na sumu, ktorá je v rozpore s citovaným ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. účinným v čase uzavretia zmluvy v spojení s § 25 ods. 5 zákona č. 129/2010 Z.z., čo je ďalším dôvodom pre zamietnutie návrhu. Na základe úverovej zmluvy poskytol právny predchodca žalobcu žalovanému úver vo výške 500,- eur, ktorý mal žalobca splácať v 12 mesačných splátkach po 82,- eur, zaplatil by teda celkove sumu 984,- eur. Úver veriteľ zabezpečil blankozmenkou, pričom dohoda o jej vyplnení, ktorá bola súčasťou zmluvných podmienok úverovej zmluvy je konštatovaná ako neprijateľná zmluvná podmienka a teda je neplatná. Pokiaľ aj zabezpečovacia zmenka bola vyplnená zmenková suma v čase jej vyplnenia mohla byť len maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. V tomto prípade ide o priamy rozpor s ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z., lebo veriteľ poskytol žalovanému úver 500,- eur, z ktorých 30 % predstavuje sumu 150,- eur. Je tak zjavné, že veriteľ mohol od žalovaného prijať zmenku vyplnenú maximálne na sumu 650,- eur a nie na sumu 1105,01 eur, ako bolo vyplnené v tomto prípade. Keďže zmenka zabezpečovala nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a bola vyplnená v rozpore s ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z., nie je možné z takejto zmenky uplatňovať právo v rozhodcovskom, súdnom, či exekučnom konaní. Ak teda predchodca žalobcu zabezpečoval spotrebiteľské úvery zmenkami v rozpore s uvedeným ustanovením zákona č. 258/2001 Z.z., ide o úkon absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka s tým, že absolútna neplatnosť nastáva priamo zo zákona a súd k nej prihliada i bez návrhu z úradnej povinnosti.

6. Zmenka predložená žalobcom nezohľadňuje ani skutočnosť, že Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 21.9.2010 uzavretá medzi predchodcom žalobcu a žalovaným nespĺňa všetky náležitosti uvedené § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení platnom ku dňu uzatvorenia zmluvy. V zmluve o úvere nie je uvedená konečná splatnosť spotrebiteľského úveru. Predmetná zmluva obsahuje len údaj splatenia

úveru v 12 mesiacoch počnúc od konkrétneho dňa. Takýto údaj nemožno považovať za presnú časovú dátumovú špecifikáciu konečnej splatnosti úveru. Zmluva tiež neobsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. V zmluve je uvedená len celková výška splátky a nie je z nej zrejmé, aká suma z uvedenej splátky je započítaná na istinu, úroky a iné poplatky. V úverovej zmluve ďalej absentuje údaj o ročnej úrokovej sadzbe, o ročnej percentuálnej miere nákladov a priemernej ročnej percentuálnej miere nákladov. Keďže predmetná úverová zmluva zabezpečená zmenkou predloženou žalobcom uvedené náležitosti neobsahuje, úver poskytnutý na základe tejto zmluvy je bezúročný a bez poplatkov.

7. Pokiaľ žalobca poukazuje na úpravu Dohovoru o jednotnom zmenkovom práve zo dňa 07.06.1930, súd uvádza, že text tohto Dohovoru bol štátom prevzatý do zákona č. 191/1950 Sb., ktorý je v súčasnosti súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. Novelizácia čl. I § 17 tohto zákona zákonom č. 438/2015 Z.z. (pridané vyššie citovaný ods. 2 a 3) nezasahuje do úpravy zákona č. 191/1950 Sb., ani ju nemení, iba upravuje podmienky uplatňovania a posudzovania kauzálnych námietok zmenkového dlžníka týkajúcich sa jeho vzťahu k pôvodnému majiteľovi zmenky pri indosovanej zmenke v tých prípadoch, keď viazanosť toho, kto je zo zmenky žalovaný, vznikla v súvislosti so spotrebiteľkou zmluvou. Takáto úprava nie je v rozpore s európskou legislatívou, ktorá kladie dôraz na ochranu spotrebiteľa. Nejde o neprípustnú retroaktivitu, novelizácia nezasahuje do práv a povinností nadobudnutých pred účinnosťou novely, iba dopĺňa úpravu námietok pre prípady, keď zo zmenky je žalovaný spotrebiteľ. Napokon, s účinnosťou od 01. 01. 2011 je zabezpečenie nárokov veriteľa zo spotrebiteľského úveru zmenkou zo zákona zakázané.

8. Vzhľadom na všetky uvádzané skutočnosti súd prihliadol aj na námietky vedľajšieho účastníka, ktoré považoval za dôvodné a žalobu, v časti ktorej nebolo konanie zastavané v celosti zamietol.

9. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 142 ods. 1, § 146 ods. 2 a § 151 ods. 1 O. s. p.

10. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. V odvolaní okrem iného uviedol, že na rozhodnutie o nariadení pojednávania neboli splnené podmienky Nariadenia. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Sb., dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovanej žiadnych námietok nebolo, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplývať zo samotného doterajšieho dokazovania. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Je potrebné uviesť, že súd musí k otázke vykonania iných ako účastníkmi navrhnutých dôkazov pristupovať vyvážené, aby nedošlo k narušeniu rovnosti strán v spore. V danom konaní svoj postup súd vôbec nezdôvodnil. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Žalovaná mohla na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Prvostupňový súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom reakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci - súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením ust. § 5 ods. 1 O.s.p., súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, súd prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Kauzálné námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné. Zmluvný vzťah medzi žalovanou a remitentom je po indosovaní irelevantný. Navyše žalobcovi nie je známy obsah údajného zmluvného záväzku. Žalobca poukázal na rozsudok Nejvyššího soudu ČR zo dňa 22. 8. 2002 sp. zn. 25Cdo 1839/2000 a uviedol, že vzhľadom na to, že Najvyšší súd ČR pri rozhodovaní vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je aplikovateľná aj v tomto konaní, je tento judikát aplikovateľný na prejednávajúcu vec. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, a teda ide

o platnú zmenku. Uplatnený nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný. Je potrebné uviesť, že nikto (okrem súdu) v konaní netvrdil, že žalovanej bol poskytnutý spotrebiteľský úver, teda nie úver v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou a nikto túto skutočnosť v konaní ani nepreukázal. Napriek tomu z tejto skutočnosti súd pri rozhodovaní vychádzal. Napadnuté rozhodnutie súdu je prekvapivé, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Vo vzťahu k záveru súdu o tom, že dohoda o vyplňovacom práve blanko zmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku uviedol, že zákon č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Súd zároveň dospel k záveru, že dohodnutý zmenkový úrok vo výške 0,25% denne je v rozpore s dobrými mravmi, a teda v tejto časti považuje súd zmenku za čiastočne neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že zmenku vystavila žalovaná. Túto dobrovoľne podpísala, pričom išlo o prejav jej slobodnej vôle. Sadzba zmenkového úroku je napísaná na zmenke a bola jej známa v čase vystavenia zmenky. Odvolateľ poukázal na rozsudok Nejvyššího soudu ČR zo dňa 22. 8. 2002 sp. zn. 25Cdo 1839/2000, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm 10/2013 zo dňa 21. 11. 2013 a uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 05. 09. 2013. Žiadal, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 až § 381 zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia pojednávania. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli súdu. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol vo výroku vecne správne.

12. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa nariadenia č. 861/2001, v ktorých je spotrebiteľ odporcom.

13. Predmetom konania je spor zo zmenky, ktorá plní zabezpečovaciu funkciu vo vzťahu k peňažnému záväzku žalovaného (vystaviteľa zmenky) vrátiť poskytnuté finančné prostriedky, vyplývajúce zo Zmluvy o úvere zo dňa 21.09.2010 uzavretej medzi veriteľom POHOTOVOSTĚ s.r.o. a žalovaným vo výške 500 Eur, kedy sa žalovaný zaviazal úver, zvýšený o príslušný poplatok 484 Eur, spolu teda 984 Eur, splatiť v 12 mesačných splátkach po 82 Eur. Žalovaný dňa 21.09.2010 vystavil vlastnú zmenku, obsahom ktorej je záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. sumu 1 105,01 Eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 03.04.2011. Listina má znaky vzorového tlačiva, do ktorého rukou boli vpísané údaje o dátume a mieste vystavenia, identifikačné údaje vystaviteľa a jeho podpis. Zmenková suma je vyjadrená slovom a dátum začiatku úročenia zmenkového úroku sú v listine uvedené odlišným tlačeným písmom ako zvyšok vzorového tlačiva. Vľavo dole je číslo zhodné s číslom úverovej zmluvy. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o. indosovala zmenku na rad žalobcu.

14. V zmluve o úvere zo dňa 21.09.2010 okrem údajov potrebných na identifikáciu žalovanej (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu), iné údaje uvedené nie sú. Kolónky umožňujúce identifikovať žalovanú ako subjekt konajúci v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (obchodné meno, IČO, miesto podnikania, číslo živnostenského registra, iné oprávnenie ako živnostenský list) vôbec vyplnené neboli. Z iných konaní je pritom známe, že právny predchodca žalobcu subjekty podnikajúce, resp. vykonávajúce činnosť na základe iného ako živnostenského oprávnenia špecifikuje v zmluvách o úvere aj ich obchodným menom a prideleným identifikačným číslom. Za takejto situácie záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o úvere má oporu vo vykonanom dokazovaní.

15. Ak žalobca predložil zmenku, na ktorej vydanie má právo odporca, súd neposkytne navrhovateľovi právnu ochranu. Výkon jeho práva ako držiteľa zmenky v takomto prípade bez právneho dôvodu

zasahuje do práva odporcu na vydanie totožnej zmenky. Súd neposkytne ochranu ani v prípade, ak sa navrhovateľ domáha na súde plnenia po použití nekalej obchodnej praktiky.

16. Za nekalú obchodnú praktiku sa považuje aj konanie dodávateľa vrátane zmenkového nástupcu, ktorým vyžaduje od spotrebiteľa, aby vykonal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky.

17. Odvolací súd z vlastnej činnosti a porovnaním rozhodovacej činnosti iných súdov môže pomerne spoľahlivo konštatovať, že pôvodný veriteľ spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. v početných prípadoch urobila predmetom súdnych konaní plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok. Týka sa to najmä neprijateľnej sankcie 91,25 % ročne p.a. per annum (0,25 % denne p.d. per diem), zmenkových úrokov 91,25 % p.a., ktoré drasticky spôsobili zvýšenie zadlženia spotrebiteľov, neprimerane vysokej zmluvnej pokuty za „porušenie zmluvných povinností“, netransparentného administratívneho poplatku predstavujúceho až dve tretiny celkového poplatku za úver (porov. rozsudok súdneho dvora C-143/13), neprijateľnej rozhodcovskej doložky, neuvedenia RPMN v zmluvách o spotrebiteľskom úvere a pod..

18. Zmenka je vystavená ako vlastná vistazmenka, ktorá spĺňa náležitosti čl. I § 75 zák. zmenkového a šekového, v dôsledku čoho ak by išlo len o túto parciálnu náležitosť, išlo by o platnú zmenku. Z obsahu listiny je úplne zrejmé, že veta „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ je len doložkou, ktorou sa v zmysle § 34 ods. 1 (v spojení s § 77 ods. 1) ZZŠ predlžuje lehota na prezentáciu zmenky. Zmenka je splatná pri predložení (už cit. § 34 ods. 1 ZZŠ).

19. Výhrada odvolateľa proti posudzovaniu kauzy úveru v predmetnej zmenkovej veci je v podstate v odvolaní dominantná a odvolateľ ju niekoľkokrát opakovane uvádza. CD Consulting v návrhoch uvádza, že „nemá vedomosť o potenciálne existujúcich vzťahoch odporcu a predchádzajúceho majiteľa zmenky“.

20. CD Consulting nadobudol zmenku indosamentom, ktorý je dostatočne určitý a platný. Samotný indosament oprávňuje (§ 14 ods. 1 ZZŠ) indosatára na vymáhanie práv zo zmenky vo vzťahu k zmenkovému dlžníkovi. Základom (dôvodom) každého indosamentu je však určitá dohoda medzi indosantom a indosatárom o tom, že indosant prevedie zmenku na indosatára (Kovařík, Z.: Zákon směnečný a šekový. Komentář. CH BECK 2014, s. 84), keďže ani indosamentom nemožno indosatárovi zmenku „nanútiť“, ale tento ju musí akceptovať.

21. Ustanovenie § 17 ZZŠ odkazuje na okolnosti „nadobúdania zmenky“ na strane indosatára. Indosatárovi teda možno robiť námietky, ak pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka, teda v podstate, ktorý pri nadobúdaní zmenky nekonal dobromyseľne (uznesenie NS SR 3Obo/3/2007). „Vedomé“ konanie odkazuje na rozhraničenie úmyslu a vedomej a nevedomej nebanlivosti, pričom v spojení s citovaným názorom NS SR by sa zrejme mali brať na zreteľ aj kritériá uplatňované judikatúrou k dobromyseľnosti v občianskom práve.

22. Dobromyseľnosť nadobúdateľa treba posúdiť s prihliadnutím na všetky okolnosti, či v čase nadobúdania zmenky vedel o tom, že medzi indosantom a dlžníkom existuje určitá dohoda, resp. že zmenka kryje určitý kauzálny vzťah. Ak vedel, treba posúdiť otázku, či sa mohol spoliehať na to, že takýto vzťah je platný a že dlžník z tohto vzťahu nemohol uplatňovať žiadne námietky.

23. Dobromyseľnosť indosatára CD Consulting je vylúčená z dôvodu, že každá zmenka v dolnom rohu obsahuje číslo, ktoré je číslom príslušnej úverovej zmluvy (to možno zistiť porovnaním so spisom). Pri nadobúdaní takého veľkého a masového množstva zmeniek, ktoré sú označené rôznymi číslami v dolnom rohu a ku ktorému indosant (POHOTOVOSTĚ) musel poskytnúť určité údaje o platení, možno vychádzať z toho, že indosatár vedel, že určité kauzálne vzťahy existujú, ale spoliehal sa na to, že nebudú mať na jeho zmenkové práva vplyv. Vzhľadom na to možno tvrdiť, že pri nadobúdaní zmenky konal na škodu dlžníka.

24. Aj keď dlžník - spotrebiteľ nevznesie námietky proti zmenke, resp. jej vyplneniu, príp. uplatneniu práv zo zmenky, je súd oprávnený a zároveň povinný skúmať platnosť predmetnej zmenky a dohody o jej vyplnení, aktívnu legitímáciu majiteľa zmenky na uplatnenie práv zo zmenky, oprávnenosť postupu pri vyplňaní blankozmenky, a tiež nekalú povahu zmluvných podmienok, dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorej vznikol záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje, a ktorou bolo vydanie zmenky predvídané. V prípade zistených nedostatkov je súd povinný tak, ako to správne urobil súd prvej

inštancie, konštatovať rozpor práv uplatnených zo zmenky so zákonom. Ak má byť zabezpečené naplnenie cieľa sledovaného právnymi predpismi na ochranu spotrebiteľa, je nutné umožniť súdu skúmať charakter právneho vzťahu, na základe ktorého došlo k vystaveniu zmenky a v prípade zistenia, že ide o vzťah spotrebiteľský, podrobiť skúmaniu zmluvné podmienky z hľadiska ich neprijateľnosti. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na závery NS SR vyslovené v stanovisku č. 93/2015 zo dňa 20.10.2015, v zmysle ktorého, ak by pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemal možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Rigidná aplikácia ust. § 17 ZZŠ by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv. Povinnosť všeobecného súdu posúdiť uplatnený nárok aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju účastník konania výslovne namieta, musí však na ňu prihliadať aj v prípadoch, kedy takýto rozpor zistí súd sám pri prieskume ex offa, keďže na absolútnu neplatnosť úkonu súd musí prihliadať ex lege. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovanom práve, aplikujúc právnu normu účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

25. Už cit. ustanovenie § 17 ZZŠ neustanovuje výslovne, kto a aké námietky uplatňovať môže, ale kedy ich uplatňovať nemožno. Záver, kto a kedy ich uplatňovať môže, tak z tohto ustanovenia vyplýva len a contrario (Kovářík, s. 96). Citované ustanovenie tak výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálne námietky prihliadal ex offa.

26. To je dôležité z hľadiska práva EÚ. Súdny dvor EÚ totiž vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (počnúc C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offa, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offa a (C-618/10, Banco Espanol de Credito), že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

27. Z § 17 ZZŠ nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych námietok ex offa, takže toto ustanovenie pripúšťa i taký výklad, že ich skúmať možno. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých krytie je zmenka určená. Čl. 7 ods. 3 nariadenia naopak hovorí, že súd v prípade pasivity žalovaného len „vydá rozsudok“, nehovorí, že žalobe musí vyhovieť.

28. Z uvedeného plynie, že nič nebráni súdu (a judikatúra SD EÚ to naopak vyžaduje), aby ex offa skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

29. Odvolací súd vychádza z judikatúry súdneho dvora, ktorý vo viacerých rozhodnutiach poukázal na to, že spotrebiteľ sa či už z dôvodu nevýhodnej vyjednávacej pozície alebo z dôvodu informovanosti dostáva do nevýhodnejšieho postavenia a túto nerovnováhu súd môže odstrániť ex offa zbavením účinku nečestných zmluvných podmienok (porov. Oceano Gruppo editoriale spojené prípady C-240 až C-244/98).

30. Nie je ničím výnimočným tiež vysledovať, že súdne konania v rôznych podobách sa stávajú priestorom na sofistikované právne konštrukcie, ktorými sa sleduje obohatenie sa na úkor iného a kým osoba konajúca s takýmto zlým úmyslom vyzerá ako odborne zdatný subjekt, tak obeť takéhoto konania odborne slabý a neskúsený spotrebiteľ je vo výsledku osobou nezodpovednou. Zmysel a cieľ súdneho konania a výkonu spravodlivosti ekvity sa pri nadmerne formalistickom prístupe úplne vytráca. Za všetko hovorí výsledok takéhoto procesu, podľa ktorého je evidentne spotrebiteľ zaviazaný na plnenia z nečestných zmluvných podmienok v násobkoch k výške úveru.

31. Súd by mal mať na zreteli základný účel konania - poskytnutie spravodlivej ochrany subjektívnym právam účastníkov (porov. spravodlivosť nad formálne znenie zákona, správa prezidenta SR o stave republiky z 18. 06. 2015). Ústavne články o súdnej ochrane čl. 46 a nasl., čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd spolu s občianskym súdnym poriadkom predstavujú všeobecné požiadavky spravodlivého procesu. Vzťah práva a spravodlivosti načrtol Český Ústavný súd keď v

jednom zo svojich nálezov uviedol: „súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho, ktorého záujmu chráneného príslušnou normou“ (porovnaj nález Ústavného soudu ČR sp.zn. II.ÚS 222/07).

32. Súdny dvor zároveň judikoval, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú povahu zmluvnej podmienky (spojené prípady C-240 až C-244/98). Vyhodnotenie zmluvnej podmienky ako nečestnej nie je jednoduchá záležitosť. Smernica indikatívnym spôsobom vypočítava, čo všetko sa má pritom zohľadniť (posúdenie zmyslu posudzovanej klauzuly, posúdenie ostatných zmluvných podmienok, ich porovnanie s ostatnými zmluvami, vyhodnotenie všetkých okolností prípadu a ii; čl.4 ods.1 smernice).

33. Z dôvodu existujúceho nebezpečenstva, že priemerne obozretný spotrebiteľ to nedokáže, je práve zo strany súdneho dvora judikovaná nevyhnutnosť ex offo súdnej kontroly. Je síce pravdou, že súdny dvor zvýšil nároky na spotrebiteľov a na ich aktivitu (porov. rozsudok C-34/13 Kušionová), ale vo vzťahu k tomu, aby sa snažili a urobili viac pre to, aby sa vec dostala pred súd. Vo veci Kušionová išlo o veci mimosúdneho postihovania majetku spotrebiteľov bez posúdenia vecí súdom a o obavu z nerešpektovania princípu primeranosti a rozhodovania podnikateľov o výkone záložného práva pod vplyvom zisku.

34. Ak má byť dôvodom nevykonanie ex offo súdnej kontroly podľa odvolateľa princíp vyššej právnej sily a prednostná záväznosť nariadenia, tak odvolací súd pripomína, že práve z dôvodu princípu vyššej právnej sily má prednosť princíp verejného poriadku. Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne ako vyžadujú vnútroštátne pravidla verejného poriadku teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčkovská, bod 50,51).

35. Preto ani proces podľa nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov súdneho dvora a ex offo súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Inak by išlo celkom iste o konštrukciu s cieľom obísť princípy unijného práva a o obohacovanie sa na úkor iného s popieraním vlastných princípov únie. Zmena je osobitne náročná na formalitu a aj v zmenkových právnych veciach je dôležité zaoberať sa ex offo neprijateľnosťou zmluvných podmienok podľa zmluvy, ktorú zmenka zabezpečuje. V ústavnej rovine bolo prizvukované, že prepätý formalizmus sa rovná sofistikovanému odňatiu spravodlivosti (porovnaj nález Ústavného soudu ČR sp.zn. II.ÚS 222/07).

36. Odvolací súd zastáva ďalej názor, že vzťah nariadenia a procesného kódexu je založený síce na prednosti nariadenia no zároveň aj na subsidiarite Občianskeho súdneho poriadku. (čl.19 nariadenia). Subsidiárne Občiansky súdny poriadok podporuje ex offo súdnu kontrolu neprijateľnosti zmluvných podmienok navyše s prvkami sledujúcimi ochranu erga omnes s cieľom naplniť čl. 7 smernice a zabrániť ďalšiemu používaniu nečestnej klauzuly (§ 153 ods.4 O.s.p. v nadväznosti na § 53a OZ). Smernica o súdnych príkazoch nevyklučuje ani iné prvky hromadnej ochrany popri hromadnej žalobe. Na dosiahnutie dôležitého cieľa podľa čl. 7 smernice je preto významné aj konanie v individuálnej veci spotrebiteľa a niet jediného dôvodu vylučovať z dosiahnutia tohto cieľa konanie podľa nariadenia 861/2007.

37. V zmysle čl. 5 ods. 1 veta prvá a druhá nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007 európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo o to požiada niektorá zo strán. Z uvedeného vyplýva, že nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007 nevyklučuje ústne pojednávanie a jeho potrebnosť ponecháva na úvahu súdu. Uvedené závery podporuje stanovisko Najvyššieho súdu SR č. 93/2015 zo dňa 20.10.2015, v ktorom NS SR uviedol: „Vo vzťahu k aplikácii nariadenia tak možno konštatovať, že toto nekladie žiadne prekážky v možnosti preskúmať doložené listiny súdom a je možné aplikovať všetky procesnoprávne princípy použiteľné v slovenskom právnom poriadku. Predovšetkým aplikáciu znalosti určitých okolností súdu z jeho činnosti (notoriety) a zohľadnenie ochrany slabšieho v konaní, či ochrany dobrých mravov. Súd môže konať aj formou nariadeného pojednávania, nemusí to byť vždy len na základe návrhu účastníka, ale aj keď to sám považuje za potrebné.“

38. Odvolací súd z uvedených dôvodov považuje odvolanie žalobcu, podľa ktorého nariadenie samo o sebe predstavuje prekážku pre vykonanie ex offio súdnej kontroly zmluvných podmienok za nedôvodné.

39. Odvolacie námietky žalobcu neboli spôsobilé privodiť záver odvolacieho súdu o tom, že vyhodnotenie dojednania o vyplnení zmenky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, a teda jej neplatnosti v zmysle § 53 OZ súdom prvej inštancie bolo nesprávne.

40. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru, že zmenka, na základe ktorej sa žalobca domáha plnenia od žalovaného, je v rozpore so zákonom.

41. Žalobca je po spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. nástupcom práv zo zmenky. Na žalobcu dopadajú všetky dôsledky nečestného konania vrátane toho, že musí počítať s odmietnutím súdnej ochrany. Súdna ochrana sa principiálne neposkytuje osobe konajúcej so zlým úmyslom. Súd chráni vzťahy založené na dobromyseľnosti a čestnosti. Dobromyseľnosť je vylúčená pri návrhoch, v ktorých osoba musela pri elementárnej opatrnosti zistiť, že sú založené na nečestnosti.

42. Smernica 2005/29 o nekalých obchodných praktikách výslovne reguluje pôsobenie aj na vzťahy po zániku zmluvy. Podľa článku 3.1 táto smernica sa uplatňuje na nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom tak, ako sú ustanovené v článku 5, pred, počas a po uskutočnení obchodnej transakcie vo vzťahu k produktu. Účelom tejto smernice je prispieť k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu a dosiahnuť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa aproximáciou zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o nekalých obchodných praktikách poškodzujúcich ekonomické záujmy spotrebiteľov.

43. Za nekalú obchodnú praktiku sa považuje konanie veriteľa vrátane jeho nástupcu, aby vykonal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, pretože sa tak koná bez odbornej starostlivosti na strane dodávateľa a spotrebiteľ môže urobiť ekonomické rozhodnutie smerujúce k vykonaniu takéhoto plnenia (§ 7 a násl. ZOS).

44. Konanie pôvodného veriteľa odporuje fundamentálnym hodnotovým pravidlám, vyžadovaných väčšinou spoločnosti a v demokratickej spoločnosti nemôže požívať ochranu (§ 3 OZ, porov. BECK) To platí aj pre žalobcu, na ktorého boli práva zo zmenky postúpené.

45. Žalobca pri tisícoch postúpení si musel byť dobre vedomý, že ide v skutočnosti o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a násl. OZ) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods.1 OZ). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na úverové zmluvy, osobné prepojenie cez rovnakého zástupcu (Fridrich Paľko) a žalobcovi postačovalo vynaložiť minimálne úsilie, aby zistil spotrebiteľskú povahu úverovej zmluvy a jej zabezpečenie zmenkou.

46. Ani striktné zmenkové právo (§ 17 ZaŠZ) nepredstavuje prekážku, aby sa zohľadnil skutočný hospodársky cieľ právneho vzťahu so žalovaným (spotrebiteľská úverová zmluva) a tým aj vznikol dôvod na opatrenie súdu smerujúce k zbaveniu účinkov nečestných zmluvných klauzúl (čl.6 smernice).

47. Žalobca zásadne odmietol posúdenie právnej veci podľa kauzy právneho vzťahu, z ktorého zabezpečenie zmenkou vzniklo. Odmietol súvislosť s úverovou zmluvou. Ak by za takýchto okolností súd priznal plnenie zo zmluvy resp. náhradu z bezdôvodného obohatenia, konal by o nenavrnutom predmete konania neprípustne nad návrh.

48. Za daného stavu odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti a v súvisiacich výroko ch o trovách konania ako vecne správny potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1 O. s. p.. Vzhľadom na to, že odvolacie dôvody sa nijako nedotýkali výrokov o náhrade trov konania, odvolací súd tieto výroky osobitne nepreskúmaval.

49. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 378 ods. 1 CSP tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalobcovi v plnom rozsahu, keďže žalovaný bol v odvolacom konaní plne úspešný.

50. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).